

Dr. LENDL ADOLF
és Dr. MÁRKUS JENŐ
közreműködésével szerkeszti RAITSITS EMIL.

Kiadja: BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJE.

Előfizetési ára egy évre 8 K, félévre 4 K. ••••• Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Egyes szám a „Mi Ujság az Állatkertben“ című melléklettel együtt 40 fillér.

AUGUSZTUS 1.

Nevezetes dátum Nimródék évkönyveiben az augusztus elseje. — Ezen a napon kezdődik tudniillik a mai vadászati törvény szerint a fogolyvadászat joga. Jogot mondok, mert a valóság az, hogy ezzel a joggal sok helyütt nem élnek a maguk érdekét óvó okos vadászok. Ami nem jelenti azt, hogy egyáltalában nem lehet helyesen élni vele, megfelelő körülmények között.

A fogoly ugyanis az időjárás szerint is, a klíma szerint is nagyon különböző időben fészkel, tojik, költ; már pedig a fogolycsirkék kellő fejlettségét, vadászati szempontból épen ez befolyásolja. Ha korán tavaszodik és rendes jó tavaszunk van, akkor a fogoly is korábban fészkelhet. Az alföldi vidékeken augusztus elsejére már sok olyan fogolycsapatot találhatunk, amelynek a megtizedelése semmiféle szempontból sem eshet kifogás alá. Jó esztendőben augusztus elsejére már majdhogy nem anyányi fejlettséget is elérhet a fogoly; viszont kései tavaszodással kései a költés, tehát augusztus elsejére még nem okos dolog mohón élni a vadászat jogával; mert a terület tulajdonosa vagy bérlője csak magának tesz

kárt a mohóságával. Hisz a fejletlen fogolycsirke csak félértékű; de a vadászata sem élvezetes. A gyöngén röpülő „villás“-fogolycsirkákat kár még bántani; szüleiket ellőni mellőlük pedig kegyetlenség, mert a tapasztalatlan kis fogoly nem bír úgy védekezni a fenyegető veszedelmek ellen, mintha az öregek vezetik, védik, figyelmeztetik, mentik.

A fogoly a mi legnépszerűbb szárnyas vadunk, kivált amióta az igazi vízi és mocsári vadászatoknak jóformán végük van. Azelőtt, amikor még nem csapoltak le minden mocsarat és kis tóságot: a nádast, a kákást, a sásast, a zombikost, minden vadnevelési tudomány nélkül is meglehetősen tartani jó vízi vadnevelő telepeknek; a vízi és mocsári szárnyas megjött oda; ott költött, sokasodott s ha ebben nem akadályozták, akkor szépen el is szaporodott; mulathatott azután vele az a vadász is, aki nem áldozott szárazföldi vadtenyésztésre. De amióta vízivadászat már csak mutatóban van olyan-amilyen — és aránylag csak kevés helyen — azóta a szárazföldi vadtenyésztésnek kell pótolnia mindent, ami volt s ami már nincsen. Ilyen tenyésztett, óvott, rendszeresen védett vadunk pedig a szárnyasok közt elsősorban: a fogoly. Ez a kedves vad-tyukocska tudniillik igazán a miénk, mert állandóan itt van minálunk, itt is tel el és kora tavasszal már párokra szakad, miután előbb az egész falka folyvást együtt volt, hacsak

vadászok és ragadozó állatok ki nem vették közülök a véradót. De a többi akkor is együtt marad, az öregek vezetésével.

A fogoly egyszersmind az egyetlen olyan tyúk-félénk is, amely kétségtelenül a legszebb példás családi életet éli, még pedig annyira, hogy nemcsak együtt marad a fogolypár mindvégig, hanem a csirkéit is egy csoportban tartja mindaddig, amíg az új tavasz az új fészkelésre új párokat nem verbuvál. Akkor egyszerre vége a csapatos összetartásnak és a foglyocskák — néha már február végén — párokra válnak; ami olyan érdekes valami, hogy arról mint külön témáról írok majd. Egyelőre csak annyit mondok, hogy miután jóval több a kakas (minden tyúkféle költésében) mint a tojó, tehát sok kakas marad pár nélkül, ami tavasszal, a pázás évadján, nagy patvarkodásra szokott ok lenni; de már későn. Mert a kis kakas mellé szegődött tyúkot az ő vőlegényétől elvitatni többé nem lehet. Alkalmatlankodni: lehet az új párnak; de az ilyesmi rendszerint csúfos fiaskóval szokott végződni a tola-kodó don Juanra nézve.

Már most, ha a fogolypár rendesen költhet, akkor augusztus elején van is lőhető fogolycsibe. Ahol pedig még nincs, ott: törvény ide, törvény oda, ne tessék még fogolyra vadászni; ez a helyes, igazi vadásztörvény.

Egyáltalában a fejlettség foka az igazi perdöntő tényező ebben a kérdésben. Hisz a felsőbb fekvésű vármegyékben bizony még szeptember elsején is könnyen lehet fejletlen a kis fogoly; valamint az

Alföldön is az lehet, ha az első fészkelést valami tönkre tette s a fogolypár elkésve költ, másodszer. Megjegyzendő, hogy másodszer csak nem sikerült első próbálkozás után költ a fogoly ugyanabban az évben. De ha az első költés nem ment egészen tönkre, ha csak egy-két csibécske maradt is meg belőle, akkor az öreg pár nem gondol új család-alapításra abban az esztendőben.

Már most magától értendő, hogy ott, ahol nem eléggé fejlett az idei költés, tulajdonképen mindaddig várni kell a fogolyvadászattal, amíg így kívánja az okos és helyes vadászérdek. Sok vadásztársaság egyenesen arra szorítja a tagjait, hogy például augusztus tizenötödike előtt ne foglyásszanak. Annyi bizonyos, hogy akkorra az idei fogolynak már általában puskára méltónak kell lennie, leszámítva mindig a kivételes körülmények és hátráltató okok következményeit.

Vannak területek, főképen nagyúriak, ahol szeptember előtt nem foglyásszanak; de ez már inkább csak azért van, mert a vadász úr addig hűsöl-nyaral valahol; és aztán jobban szereti a szeptemberi hajtott erős foglyot lőni (ami szebb is), mint az olyat, amelyet előtte vagy mellette ver fel a hajtógyerek a kukoricában, répában, krumpliban stb. kánikulás melegben.

Ahány ház, annyi szokás, de ha a csalhatatlanul helyes eljárást akarjuk megállapítani, akkor csakis a fejlettség foka az, ami bennünket a fogoly vadászatában, a törvény keretei közt befolyásolhat, sőt kell is hogy befolyásoljon.

fény, amely áttör a vízen, zsibbasztó hatással van rájuk. A víz alatt erdő borítja a szirtek meredek falát. A tengeri növények csodaszép erdeje. Olyan ez, mint akár a mesebeli tündérkert. Alakjuk fantasztikus. Csupa csipke, csupa toll, csupa rojt. Színük ragyogó. Zöld, piros, sárga és ibolya színek váltakoznak rajtuk ezernyi ezer káprázatos árnyékolással. És ebben a tündérkertben az ékes tengeri növények gyöngye levelei, finom fonadékai között eleven, ragyogó színű halacskák bujkálnak, ide-oda szökdelnek, könnyedén úszva, egymást úzik, hajtják. Szakasztottan úgy rémlik ez a kép, mint amikor szilaj, pajkos gyermekek széles jökevűkben a tavaszi réten futkosnak, kergetőznek.

Valami boldogság árad szerte a verőfényes part hosszában és tölti be a tenger kék vizét. Alkalmasint a halak eme szép országában született a szójárás, hogy „úgy él, mint a hal a vízben”. Mi mindannyian kicsi gőzösünk fedélzetén heverészünk, a kifeszített ponyva árnyékában és csakugyan úgy éltünk, mint a hal a vízben. A kis öbölben, ahol a tenger víze oly sötétkék, mint nyári éjszakán a csillagos égbolt, vetettük el a vasmacskát, hogy a régi kalóznép módjára, a szabad tengerben megfürödjünk, a szabad ég alatt megebédeljünk. A nyári tengerparti hőség elnyomott, elernyesztett bennünket. És ilyenkor oly édes a pihe-nés. Aki még nem szunyókál, a fürdés és az ebéd pompás voltát magasztalja. Mert idekűnn a tengeren, az elfelejtett öblöcskében, ahol olyan tiszta a víz, mint az átlátszó kristály, jobban esik a fürdés, a hajó fedélzetén pedig jobban ízlik az ebéd.

Magam a vitorlavászon-székekben hátradőlve, nézem a sziklás partot, amely szinte körüljárja a kék öblöcskét. Előttem a tenger-parti „macchia”, a csalitos dombhát sűrű, zöld bokrai, törpe

A szélcsöndes kis öbölben, a part vörhenyes, odvas sziklái között oly sötétkék a tenger, mint nyári éjszakán a csillagos égbolt. A szirt tövét sima hullám csókolja. Meg-megloccsan olykor. Majd beoson a tengervájtá üregbe és halkan cseng-bong benne. Mintha valami panaszos hang, vonagló sóhajtás szállana ki belőle. A szirtek zöld hináros szélén ékes virágok nyílnak. Emitt egy piros tengeri rózsza. Amott egy biborpiros tengeri csillag. Lejebb, az átlátszó tiszta vízen sárga, zöld, lilaszínű tengeri anemonák terpeszkednek a sziklákon. Az állat tapogatói lengék, hajladozók, finomak, mint valami fantasztikus viráglevelek. Valóságos krizantemumok. Itt-ott elszórtan jókora gömbök tűnnek elő. A külsejük tüskés. A színük sötét violaszín, csaknem fekete. Tengeri sünök. Meg se moccannak. Ott ülnek a sziklás fenéken, mintha elszállt volna belőlük az élet. Úgy látszik, hogy a nap-

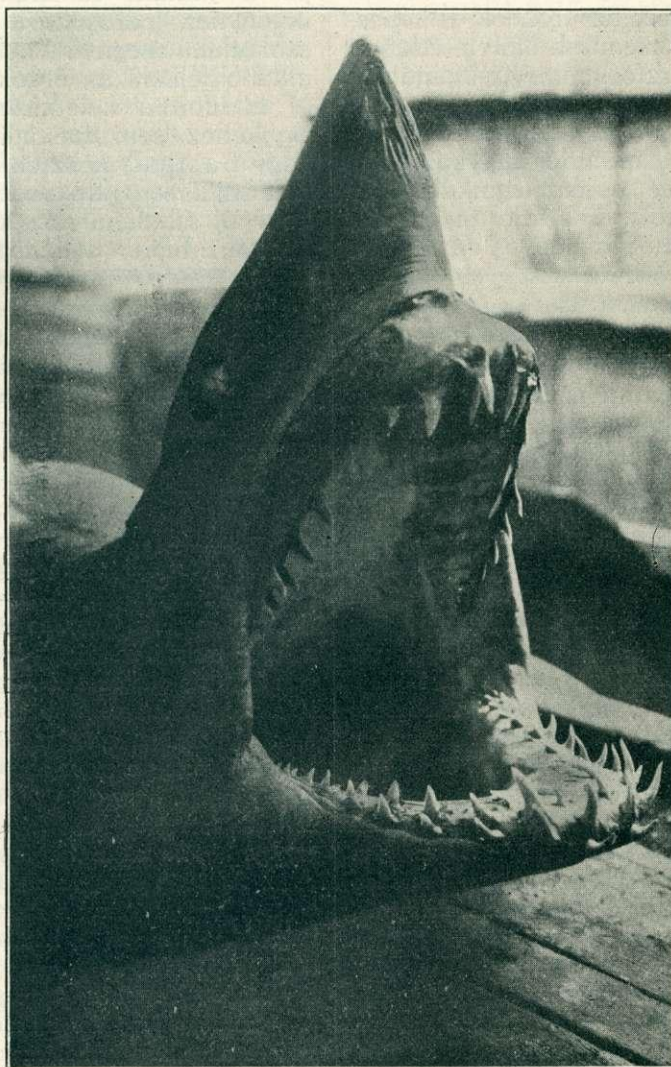
A fogoly hamar fejlődik és az a csapat, amelyik augusztus elsején még „villás” volt, nyolc-tíz nap múlva már elég erős arra, hogy ne sajnáljuk tőle a puskaport. Elvégre arra is kell gondolni, hogy némely jobb vadállományú területen, ahol sok foglyot — talán tízezerbe menőleg — kell lelőni, csak akkor lehet az állományt kellőképpen megritkítani s ezzel a tenyésztés gazdasági eredményét is biztosítani, ha idejében hozzáfogunk a terület rendszeres levadászásához. Hisz a legtöbb helyen nem is szokás, nem is lehet mindennap vadászni; gyakran az idő alkalmatlan, ember sincs rá elég és mindig — se vadász, se hajtó — tehát aprózni, részletezni kell, ami azt jelenti, hogy mihelyt lóhet a fogoly, ha van rá alkalom, lőni kell az ilyen területeken.

Ha egy bizonyos területről minden másod-harmadnapi vadászat után két-háromszáz foglyot elküldhetek a vadkereskedőnek, kevesebb a gondom-bajom; meg a romlandóság esélye, mintha várok Szent Istvánig s akkor tíz vagy húsz vadással egyszerre lelövetek ezer-ezerkétszáz — vagy sokkal több — foglyot; azt azután lóhalálában kosarazzam, vasútra küldjem arra való szakértő személyzettel és mégis azt írja

nekem a vadkereskedő, hogy húsz percent megromlott. (Hogy ha nem igaz is, de a nagy szállítmány mellett ezt hamar hallani.)

Az persze megint más, ha valaki, akinek nagyon sok vadja van, épen arra

fái, amelyre kigyómódra kapaszkodnak fel a felfutó növények ölelő indái. Ide látszik a mirtus szép fehér virága is. Néha az illatát is érzem. A jó öreg maesztrál gondoskodik róla. Az ő szárnyán száll felém az édes illat. Oly édes, mint ebéd után a szieszta a hajó fődélzetén. Különösen, amikor hanyatt fekszik az ember és tekintetét az ég kék tengerében fűröszi, ahol fehér sirályok úsznak, magasan, széles körben kóvályogva az ezüstös fényű felhők alatt. Nagyon magasan repülnek és síró hangjuk mégis lehallatszik hozzánk. Ez az egyetlen hang, amely az öblöcskében, a nagy, a mélységes csöndet megtöri. Milyen más volt a hangulat még csak pár órával ezelőtt is. Még mielőtt átsaptunk a szigetre. A fölkelő nap fényében aranyos tükör volt a tenger. Egy tinhalásztelep előtt vitt el az útunk. A telep kis öböl mélyén feküdt, ahol a tinhalászok hosszú létrája ágaskodott a magasságba.

A fiumei cápa.

törekszik, hogy „rekord”-vadászatot produkáljon egy napra több ezer vaddal. Akkor az egész állományt arra a napra kell tartogatni; de a rendes módon gyakorolt vadászat nem ilyen; a vadászok sokkal nagyobb többsége inkább gyakrabban akar mulatni, ha jóval kisebb eredmény jut is egy-egy napjára.

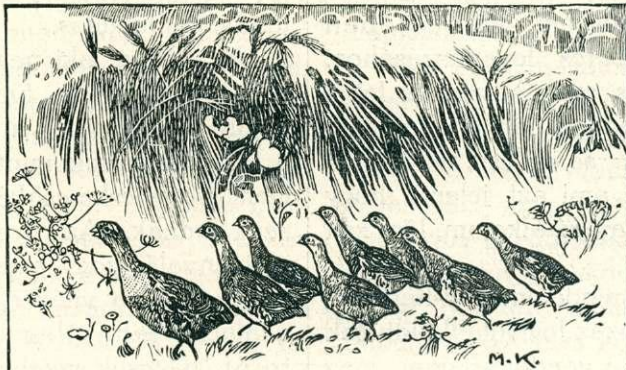
Ezeknek szól a kezdő időpont helyes szemmel-tartására buzdítás.

Jó vadász, aki nemcsak lőni tud, hanem egy kis természetrajzot is, tudni fogja, hogy amikor a vén fogoly élesen sikogva röpül fel, vagy úgy vergődik a földön előttünk, mintha szárnyazott volna, olyankor igen gyöngécske csirkéi vannak, amelyek még röpülni sem tudnak. Az ilyen vén foglyot tehát, amelyről nyilvánvaló, hogy a csirkéiről akarja magára terelni a figyelmet, a világért sem szabad lelőni. De egyáltalában lehetőleg ügyelni kell arra, hogy öreg tojót, ha csak megbírja különböztetni a vadász, ne lőjjön ki az olyan falkából, amely még nem anyáni. Ezt a nagyobb test árulja el, meg jó szem számára a színezés is. Ámbár a fogolypár közt, kivált röptében nem könnyű megkülönböztetni a patkóshasú kakast a néha szintén gyöngén patkós tojótól.

Az ilyen vigyázat mindig elkél, de az anyáni csibék már megélnék akkor is, ha nincs szülő-vezetőjük. Olyankor gyakran társulnak más csapattal, amelyben még van „öreg” a háznál.

Kormányosunk figyelmeztetett rá, hogy jó lesz befordulni az öbölbe, mert a tinhalásztelepen valami szokatlan dolog történetett. Erre vallott legalább a nagy láрма, a hangos kiáltozás, amely a halásztanya felől hallatszott felénk. És a kormányosnak igaza volt, mert amint csónakba szálltunk s a part felé eveztünk, bizony nagy meglepetés várt reánk. Eleinte azt hittük, hogy valami nagy tinhalfogás volt a telepen. Tinhalnak azonban nyoma sem látszott a parton. A nagy sürgés-forgás sem volt észlelhető a halászok között, amely a nagy fogásokat kíséri, amikor a halásznak az arca szörnyen komoly, mintha legalább is valami veszedelmes ellenséggel vívnának véres csatát. De most azon vettük magunkat észre, hogy a halászok nagy csoportot alkotva, valami hatalmas tárgy körül ácsorogtak. Hamarjában nem tudtuk eldönteni, hogy mi fekszik a földön, mit néznek oly

Az a vadász, aki mohón siet letarolni a területét, attól fosztja meg magát, hogy éppen a legszebb őszi időkben mulathasson kedvére. Akinek nincs sok vadja, az jól teszi, ha takarékoskodik vele és nem siet a korai írtó vadászattal, amely után hosszú bőjt következik. Annyi bizonyos, hogy olyan vadászembernek, aki elég jól lő, sokkal szebb mulatsága lehet a fejlett szeptemberi „aranyos” fogollyal, mint az augusztus eleji csirkék tömegre lövésével. — A fogoly vadászatának módjáról, valamint a vadászati törvény tervezett revíziójának a fogolyvadászatotillető módosításáról, tilalmi idejéről stb. más alkalommal írok. **BÁRSONY ISTVÁN.**

hoz és édes gyümölcsöt terem, hogy a ház ereszen turbékoló hímgalamb mindig csak a maga párját tipegi körül, hogy az egymástól külsőleg és tulajdonságaikban messzeálló állatok nem keresik egymás társaságát és nem igyekeznek utódot létrehozni, mind nem tartjuk különösnek és megcsodálni valónak, bár magukban véve ép oly érdekes és sajátos jelei a természet gondos berendezkedésének, mint azok a tünetek, amelyek ritkaságuknál és szokatlanságuknál fogva olyannyira meg tudják ragadni a szemlélő figyelmét. Ilyen rendkívüli és a nagyközönség előtt alig ismert, de a tudományos világ kutató szeme előtt is sok vonásában érthetetlen jelenség a különböző állatfajok párosításából keletkező egyedeknek, a korcsoknak, bastardoknak létesítése.

Az állatvilág korcsairól.

Írta: ZSÁMÁR GYÖRGY.

természet törvényeinek változatos érvényesülése, az öröknek és képességeknek szemünk előtt lejátszódó ezernyi színes megnyilvánulása akkor kelti fel legjobban a tudományos világ és a természetet csodálni, élvezni tudó nagyközönség érdeklődését, amikor leginkább eltér a mindennapi élet megszokott és szinte megmásíthatatlannak vélt jelenségeitől. Azt, hogy a fa virágot

Az állati élet megszokott törvényei szerint rendszeren csak egymáshoz hasonló és a zoológiai rendszerben egy fajhoz sorolt állatok párosodnak egymással s a keletkezett utód külseje és tulajdonságai a szülőkéhez hasonlóak. Az egymástól eltérő állatfajok egyéneinek, pl. a juhnak és muflonnak, szarvasmarhának és bölénynek párosodása azonban már az állatélet szokatlan megnyilvánulási közé tartozik. Annál inkább felkelti az érdeklődők figyelmét, mert olyan új állatforma keletkezésére vezet, mely a szülők egyikéhez sem hasonlít. Az ilyen állat, a korcs, vagy bastard a szülők alakjának és tulajdonságainak sajátos keveredését jelenti, anélkül azonban, hogy új állatfajjal szaporítaná a meglévő zoológiai fajokat, mert nélkülözi az önálló faj létjogo-

ritka érdeklődéssel a halászok. De most nem igen voltak ám komolyak, mint amikor tinhalat fognak. Arcuk vidámnak, mosolygónak tetszett, szinte ragyogott, oly nagyon örülhettek valaminek.

Amikor a halászok észrevettek bennünket, elénk siettek, hogy kihúzzák csónakunkat a kavicsos partra. Csak akkor láttuk, hogy mit álltak körül az imént a halászok. Rettentő nagy tengeri szörnyeteg volt: hatalmas cápa, amely mozdulatlanul elterülve feküdt a földön. Még volt benne egy szemernyi élet. Nagynéha, mintha hideg borzongás futotta volna át óriási testét, egyet-egyét vonaglott. Miközben az alatta levő kavicsok hangosan ropogtak. Mintha jajgattak volna a nagy súly miatt, amely reájuk nehezedett. Majd a farkát kapta fel hirtelen s a következő percben akkora erővel vágódott vissza, hogy szinte rengett bele a föld. Az egyik halász ekkor hozzálépett, kezében veszedelmes súlyú dorong volt. Főlemelte és teljes erővel sújtott a szörnyeteg fejére. Úgy látszik ez volt a kegyelemcsapás. Mert a cápa attól a pillanattól fogva meg se mozdult többé.

— Ehun a „fiumei cápa!” — kiáltotta egyik társunk jókedvűen. — Hát csakugyan van fiumei cápa? — Bezzeg van. Hol pontosan, hol elkésvé, de azért elmaradhatatlanul minden esztendőben megérkezik vizeinkbe. És mint minden dolognak, úgy ennek is megvan a maga oka.

Tudvalevőleg nyáron vonulnak a tinhalak tengerünkbe. Ezek a jókora nagy halak, alig hogy beáll a melegebb időjárás, nagy tömegekben, óriási seregekben vándorolnak a Quarnero vizeibe. Majd bevonulnak a csendesebb vízű öblökbe, hogy ott az ivás, fajfentartás ösztönének eleget tegyenek. A tinhal a cápának leg-

kedvesebb falatja és ennek is tulajdonítandó, hogy a tinhallal együtt a cápa is megjelenik tengerünkben. Mindenütt nyomában van. Sőt a tinhalfogó hálóba is utána megy, ahol rendszeren a tinhallal egyetemben esik zsákmányul a halásznak. Azért fogják tehát a cápát mindig a tengerpart tinhalásztelepein, az ú. n. tonnarákban.

Ijedtséggel és örömmel vegyes érzelmekkel fogadják a ritka vendéget a telep halászhajói.

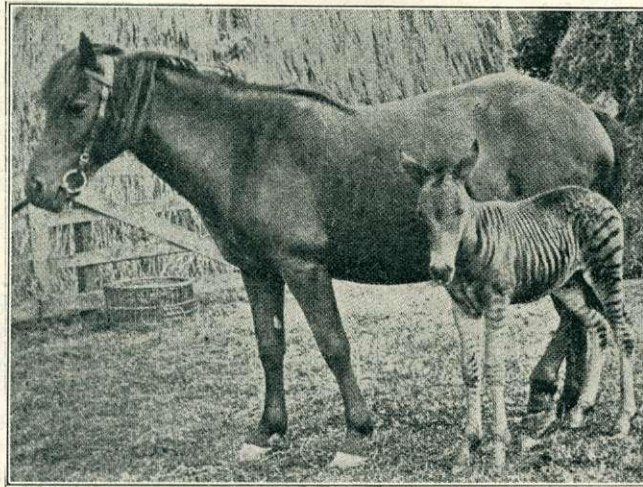
— Cápa!... Cápa!... — hangzik mindenünnen.

És a legelső pillanatban ijedség fogja el a halászsereget. Mert féltik drága hálójukat, amely sok ezer koronába kerül. Gyakran megesik, hogy az óriás hal, amely néha kilenc méternyire is megnő, széttépi a hálót s ott hagyja a halászsereget, mint szent Pál az oláhokat. És ami még sokkal nagyobb baj, hogy vele a tinhalak serege is elmenekül. No de a tinhalászsereget nem egy cápával gyűlt meg már a bajuk s ugyancsak résen állnak. Fődolog a gyors manőver, a pillanatnyi elhatározás. Ha neszét vették, hogy cápa van a hálóban, rögtön csónakba szállnak és lesik, mikor dugja ki fejét a vízből és tájta ki száját a tengeri szörny. Mert a cápa, ha fogságba kerül, folyton a száját tátogatja. Pedig ez az ő veszedelme!

Alighogy széttárul a szörnyű fogakkal fölfegyverzett kapu, a halász kapja magát és hatalmas dorongot döf az óriási tengeri állat undok torkába. A cápa erre szörnyen meghökken és nagy zavarában, lenyeli a dorongot. Ezzel aztán vége is van neki. A gyomrában levő dorong megakasztja mozdulatait, tehetetlenné lesz és mivelhogy a halászsereget most már nem kell tartaniok tőle, hogy a cápa lenyeli őket, mert a dorong megtette a maga

sultságának alapfeltételét, a továbbszaporodási képességet.

Mielőtt azonban reá-
térnénk arra, hogy milyen
állatfajok keresztezésével
lehet korcsot létrehozni és
hogy ezeknek külseje és
tulajdonságai miként alak-
ulnak, először meg kell
határoznunk a hybridatio
(korcs-keletkezés) fogalmát
s meg kell ismernünk azt,
hogy az ennek alapját
képező faji különbözőség
miben is áll? A bastard
fogalmát ugyanis egészen
máskép határozza meg a
zoologus s másként a
botanikus, mert míg előbbi
a nemek (genus), fajok
(species), alfajok (subspecies) és fajták közötti keresz-
tezési termékeket nevezi korcsnak, addig a botanikus
a fajták keretén belül kialakult törzsek, családok,
sőt az egymástól csak egyes tulajdonságokban külön-
böző egyedek pároztatásából eredő utódokra is kiter-
jeszti a bastard fogalmát. Mi azonban a szónak leg-
szorosabb értelmében csak az ugyanazon nembe
(genus) tartozó különböző fajok (species) keresztezési
termékeit fogjuk ismertetni s a bastard fogalmát csupán
ezekre fogjuk korlátozni. A zoologailag fejlettebb
állatok között ugyanis, melyekről most szó lesz s
amelyek közé háziállataink is tartoznak, csak a
különböző fajok hybridatioja lehetséges, míg a külön-
böző nemek, pl. a ló és szarvasmarha, sikerrel nem
pároztathatók egymással, azaz utódot nem hoznak
létre. Ritka kivétel számba megy az az eset, ha külön-

Ló kanca és zebra csődör keresztezéséből származó zebroid anyjával.
(Hagenbeck.)

hatását, közelebb merészkednek hozzá. Egy-egy hurkot vetnek a fejére, meg a farkára és úgy vontatják ki a szárazra. Addig hagyják aztán ott, valámig a másvilágra nem vándorol. A mi cápánk négy álló óráig vergődött a parton, amíg páráját kilehelte.

És ekkor következik az öröm. A halászok majd kibújnak a bőrükből nagy örömkömben. Első gondolatuk is a két ropogós százás bankóra száll, amit a tengerészeti hatóságtól kapnak. Mert a kormány gondoskodott róla, hogy illő jutalomban részesüljön, aki a veszedelmes tengeri szörnyet hatalmába ejti. Azután a cápa fogai jutnak az eszükbe. A cápa foga drága portéka. Egy-egy darabot tíz, néha több koronáért vesztegetnek. Pedig két cápának igen sok foga van. A cápa fogát a tengerparti ember aranyba foglalja és óraláncán viseli. Azt tartja róla, hogy elűzi a bajt, a szerencsétlenséget.

Csaknem minden cápa a fiumei halpiacra kerül s ott, különösen az idegennek, esetleg belépődij mellett mutogatják. Azért aztán minden cápa egyszersmind „fiumei cápa”, bárhol is fogták légyen azt. Hogy mi lesz aztán vele? Könnyen érthető. Szét-darabolják és a tengerbe dobják, mert a húsát nem eszik. Legfeljebb a máját teszik el és olajat főznek belőle. Ennek az olajnak a tengerparti ember különös gyógyító erőt tulajdonít. A mája egyébiránt rengeteg nagy. A „mi” cápáknak a mája épen két méterháztát nyomott. Nem csoda, ha maga a szörnyeteg hat méter hosszú volt. Amikor szemünkbe ötlött, szinte elhült bennünk a vér. És akkor eszünkbe jutott a mi szélcsöndes kis öblöcskénk, ahol a víz olyan tiszta, mint a kristály s oly sötét-kék, mint nyári éjszakán a csillagos égbolt.

böző nembe tartozó állatok, például juh és kecske párosodnak egymással, az eredmény azonban ez esetben is az, hogy utód nem jön létre. A különböző nembe (genus) tartozó állategyedek tehát sikerrel sohasem pároztathatók. A faj keretén belül levő fajták, törzsek, családok tulajdonságai pedig nem térnek el egymástól annyira, hogy ez a különbözőség a keresztezésükből származó utódok szokatlan külső alakulásában nyilvánulna meg, azért ezekkel helyütt nem foglalkozunk.

Ugyanazon fajhoz (species) tartozónak azokat az állatokat nevezük, melyek pároztatásából egymás között is továbbtenyészhető utódok keletkeznek. Az ilyen állatok külsőleg és tulajdonságaikban is hasonlítanak egymáshoz, bár kisebb-nagyobb alaktani különbségek jelen lehetnek közöttük. Így például a szarvasmarhát és zebut, ámbár sok tekintetben eltérnek egymástól, mégis egy fajba sorozzuk, mert a párosításukból keletkezett utódok egymás között feltétlenül továbbtenyészhetőek. A lovat és szamarat ellenben már külön-külön fajnak kell tartanunk, mert, jóllehet képesek utódot létrehozni, de az így létrejött állategyedek egymás között nem tenyészhetőek tovább. Ezzel egyúttal a bastard fogalmát is meghatároztuk: korcsnak, bastardnak nevezük az olyan állatot, mely különböző fajhoz tartozó szülőktől származik, de tovább nem szaporítható. Így például a ló és szamar keresztezéséből keletkezett korcsok, az öszvérek, nem pároztathatók egymással eredményesen, azaz nem képesek utódot létrehozni.

A korcsok külső alakulása és tulajdonságai a szülők egyikével sem azonosak. Ennek magyarázatát abban a körülményben kell keresnünk, hogy a szülők, mivel más zoologiai fajhoz tartoznak, nagyon sok tulajdonságukban lényegesen eltérnek egymástól s ezen különbözőségek az utódban egymást kiegyenlítve, mintegy középformákat hoznak létre. A tulajdonságok öröklésének ezen módja az ugyanazon fajhoz tartozó állatok szaporodásánál is előfordul, azaz ezeknél is gyakran találkozunk olyan utódokkal, melyeknek egyes tulajdonságai sem az apáéval, sem az anyáéval nem azonosak, hanem a kettő között foglalnak helyet. Ezeknél azonban a szülők egyes tulajdonságainak különbözősége nem domborodik ki annyira, hogy a keveredésükből keletkezett új forma feltűnően eltérne a szülőkéitől. Hogy az előbbi példánál maradjunk, tudjuk ugyebár, hogy nem minden lónak egyforma hosszú a füle s hogy különböző fülhosszal bíró lovak szaporításából esetleg olyan utód is jöhet létre, amelynek ez a tulajdonsága sem az apáéval, sem az anyáéval nem egyezik meg, hanem középhelyet foglal el a kettő között. Az ilyen eset azonban rendesen nem kelti fel figyelmünket, mert a fülhosszban levő különbségek egy fej keretén belül, például a lónál, nem nagyon szembetűnőek. Azt azonban már első tekintetre észrevesszük, hogy

mennyivel hosszabb a számárnak a füle, mint a lóé, a párosztatásukból keletkezett korcsnál pedig a fül hossza épen a szülőké közé esik, tehát nem olyan rövid, mint a lóé, de nem is olyan hosszú, mint a számaré. Ugyanígy van a dolog a korcsok százfélé külső és belső tulajdonságával s ez a magyarázata annak, hogy a korcs egy sajátságos, szokatlan állategyedét jelent, mely nem sorozható be az eddig ismert zoológiai fajok egyikébe sem, de külön fajnak sem lehet tartani.

A tulajdonságok ezen keveredése, illetve kiegyenlítettége azonban nem jelentkezik minden egyes esetben. Így például épen az öszvérnél találkozunk azon sajátságos tünett, hogy ennek munkabírása, kitartása, hosszú éveken át megmaradó használhatósága, főleg pedig igénytelensége messze felülmulja akár a ló, akár a számár hasonló képességeit. A korcsokban ugyanis igen gyakran az életerőnek fokozott emelkedése tapasztalható, ami az edzetség-

Amerikai bölény borjával.

ben, kitartásban igen szembeötlő módon nyilatkozik meg. Ez pedig annál feltűnőbb, mert sok más korcsnál épen az ellenkezője következik be, azaz az életerő csökkenése oly mértékben jelentkezik, hogy az állat időelőtti elpusztulását, vagy gyenge, satnya kifejlődését hozza magával. Az életképességnek a korcsokban jelentkező változó megnyilvánulása szoros kapcsolatban van azzal, hogy a létrejöttüknél szereplő fajok, tehát azok, melyekhez a szülők tartoznak, milyen közeli rokonságban vannak egymással. Minél közelebb áll egyik faj a másikhoz, azaz minél kisebbek a közöttük levő különbségek, annál könnyebb a két fajhoz tartozó egyedek párosztatásából utódot nyerni s annál nagyobb lesz a korcs életenergiája. Az alaktanilag élesen különböző fajok párosítása azonban igen nehéz dolog és mestersegesen nem sikerül mindig, a létrehozott utód életképessége pedig jóval kisebb marad, mint a szülők bármelyiké.

Nagyon érdekes és a tudományos világ előtt is ismeretlen okkal bír az a tény, hogy a korcsok egymás között nem tenyészthetők tovább. Sok korcsnál

megmarad ugyan a párosodásra való hajlam és képesség, a párosodás azonban mindig eredménytelen marad. Öszvér öszvérral összehozva, sohasem hoz létre utódot. A terméketlenségnek abszolút értelemben való jelenléte azonban sajátságosan csak a hímnemű korcsoknál tapasztalható, míg a nőneműek — ritka esetben ugyan — de megtermékenyíthetők a szülők valamelyikének fajához tartozó hímmel. Például az öszvércanca ló- vagy számárcsödörrel képes utódot létrehozni. A korcsok egymás közötti terméketlensége tehát nagyobbrészt a hím korcsra múlik, ámbar a nőstények szaporodási képessége is sok kívánni valót hagy maga után, amit igazolnak azok a nehézségek, melyekkel az öszvércancának ló- vagy számárcsödörrel való eredményes párosztatása jár.

Ezek után lássuk röviden azt, hogy milyen állatfajok és milyen eredménnyel párosíthatók, azaz hogyan tudunk korcsot létrehozni?

A szarvasmarhák nemébe (genus bos) tartozó fajok közül az eddigi kísérletek szerint a szarvasmarhának és jak-nak, szarvasmarhának és gajal-nak, szarvasmarhának és amerikai bizon-nak keresztezése sikerült, míg a szarvasmarha és az európai bölény, valamint a szarvasmarha és bivaly egymással összehozva, nem képesek utódot létrehozni. A szarvasmarha és a zebu könnyen keresztezhető, utódaik azonban egymás között is továbbszaporíthatók, tehát a bastard fogalma nem használható rájuk, sőt a két állatnak egymáshoz való közeli rokonsága épen a keresztezési eredmények alapján annyira nyilvánvalónak látszik, hogy nem is tartjuk őket két külön fajnak.

A genus equus különböző fajai közül a lónak és számárnak párosztatása nemcsak a zoológiai érdekesség, hanem a gyakorlati alkalmazás szempontjából is fölülte áll az eddig említetteken. Sajátságos, hogy a keresztezési termék egészen másképp fog alakulni a szerint, hogy a nőivarú szülő melyik fajhoz tartozik. Szamárcanca és lócsödör korcsa alig valamivel nagyobb, mint a közönséges számár és használati értéke is alig valami, míg a lócanca és

számárcsödör keresztezésétől keletkező öszvért nagy ereje, csontos testalakulása, kitartása, igénytelensége igen értékes használati állattá teszik. Hazánkban nem sok alkalom adódik szép öszvérek megfigyelésére, a külföldi államok közül azonban különösen Spanyolország és Olaszországban és Franciaország déli részén nagyon el van terjedve a tenyésztésük. Nagyon érdekesek azok a keresztezések, melyeket ló és zebra, illetve számár és zebra segítségével újabban végeznek s amelynek eredményei közül egyet képen is bemutatunk olvasóinknak. A képen egy lócanca látható csikójával, egy ú. n. zebroiddal, mely zebra csödörtől származott, tehát ló és zebra korcsa.

A juhok nemébe (genus ovis) tartozó juhoknak és muflonoknak keresztezésével aránylag könnyen lehet utódot létrehozni, mivel azonban ezek egymás között is szaporíthatók, nem illik rájuk a korcs elnevezés, mint ahogyan a szarvasmarha és zebu utódait sem tartjuk korcsoknak.

A hybridatio kérdése azonban az említett példakkal még koránt sincsen végleg kimerítve. Nagyon sok állatfajnak egymással szemben való viselkedése

ma még teljesen ismeretlen, pedig érdekességénél fogva megérdemelné a vele való foglalkozást. Épen az állatkertek azok, ahol meg vannak adva az ezirányú vizsgálatok és kísérletezések feltételei s ahol a hybridatioval való foglalkozás igen hálás és eredményes munkát jelenthet. A mi budapesti állatkertünk ezirányban is a tudománynak és a nagyközönség igényeinek rendelkezésére óhajt állani, amit egyebeken kívül igazol az a különös és sokak által megcsodált szarvasmarhapéldány, mely, mint állítólag házi szarvasmarha és szarvas korcsa, Gödöllőről került oda. Igaz ugyan, hogy a vizsgálatok és a tenyésztési kísérlet súlyos érveket mutatnak fel amellet, hogy az említett példány nem korcs, hanem a házi szarvasmarhának egy véletlenül kialakult, különös formája, mindamellet szokatlan és érdekes voltánál fogva megérdemli a figyelmet.

Állatkerti apróságok.

Atavasz és nyár folyamán sok apró állat született a mi állatkertünkben. Vannak állatfajok, amelyek rendszeren szaporodnak a fogságban, de olyanok is, amelyek súlyosabban érzik szabadságuk elvesztését s ezért többnyire fiak nélkül maradnak. Az oroszlánoknak például minduntalan van kölykük; a tigriseknek csak nagyon ritkán. A farkasok könnyen szaporodnak ketreceikben, a rókák pedig rendszerint meddők maradnak. A madarak között némelyik faj fészkel és költ, más meg leszokik erről és nem szaporodik akkor sem, ha tág volierben tartják.

A mi bölényeink példásan viselkednek szaporodás tekintetében. Kezdetben volt egy bika és két tehén európai és ugyanannyi amerikai bölényünk; tehát összesen hat darab. Ma van kilenc bölényünk, mert harmadfél év alatt három borjúval szaporodott a két család. Az utolsó borjúcska az amerikai faj udvarán látta meg a napvilágot; egyik borús májusi nap délelőttjén született és néhány órára rá már ugrált az anyja oldalán. Az anyaállat nagy gonddal őrizte a kis üszökét és nem engedte közelébe sem a többi bölényeket, sem az ápolót; napközben gyakran szoptatta, este pedig tető alá vezette sárga-gyapjas jószágát, hogy meg ne fázzék éjjel.

Azóta megnőtt már ez a borjú és élénk életet folytat most; minduntalan átbujik a vasrácsra és betéved az európai bölények udvarába is, ahol azonban barátságosan fogadják; azután, ha időnkint megéhezik, visszasiet az anyjához. Ha nagyon fickándozik, vagy sokáig elmarad, nehogy baja történjék, rövid mély hangú intéssel magához

hívja az anyja és a kis borjú néha szót fogad, néha pedig nem.

A madarak közül szintén bemutatunk egy pelyhes fiókát.

Ugyancsak ritkaságszámba foghatjuk, ha a mi legnagyobb bagolyfajunk, a füles uhu a fogságban fiat nevel. Szabad életében többnyire két tojást rak ez a madárfaj, nagyon ritkán hármat is. A mi uhunk a várrom egyik rekeszében azonban csak egy tojást rakott a puszta földre és ott ki is költötte. Nagyon szerette azután a nagyfejű kicsinyét; maga alatt melengette, rendszeren etette; ha nézegették, mindjárt a szárnya alá fogta és különösen a fotografusra csattogtatta csőrét, mert ez nagyon sokáig állt előtte, ami nyugtalanította az óvatos, nagy madarat.

A majomház előtt elterülő réten két udvart kerítettünk be, hogy ott az állatkerti fiatalságot bemutassuk a nézőközönségnek. Az egyik udvarban vannak az apróbbak, a másokban a nagyobbak.

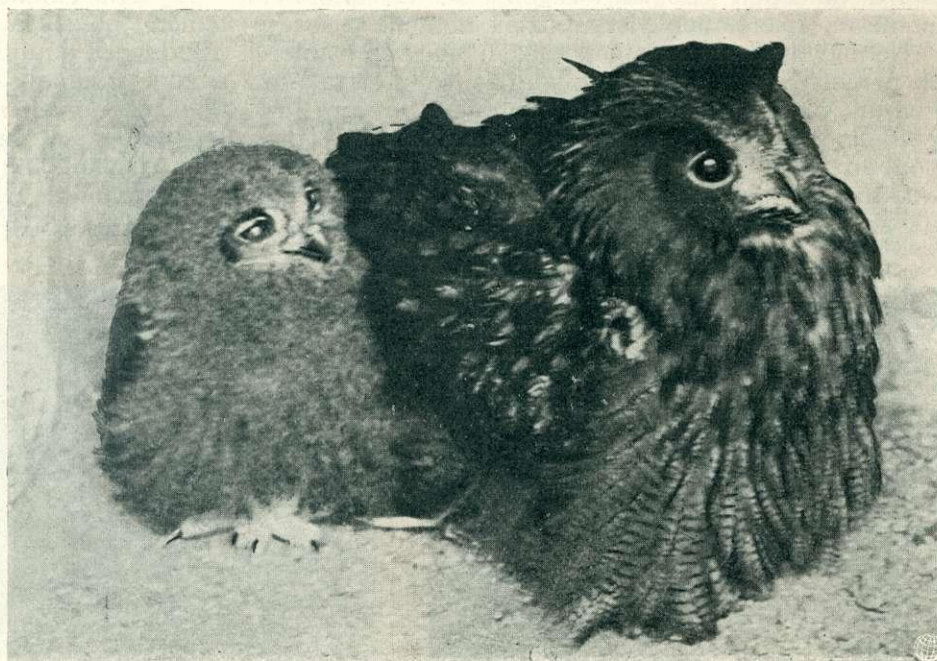
Képünkön látjuk a fiatal mandrillt, a fekete zebuborjú és a kecskegida társaságában. Néha közéjük rohan egy-egy kis oroszlán, vagy rókakölyök; sőt a vadmalacok is úgy csatlakoznak hozzájuk, mintha testvéreik volnának.

Természetesen minduntalan változik ez a neveletlen kis társaság; mert megnőnek a fiatal állatok, elviszik és kicserélik őket másokkal, az újabban született társakkal.

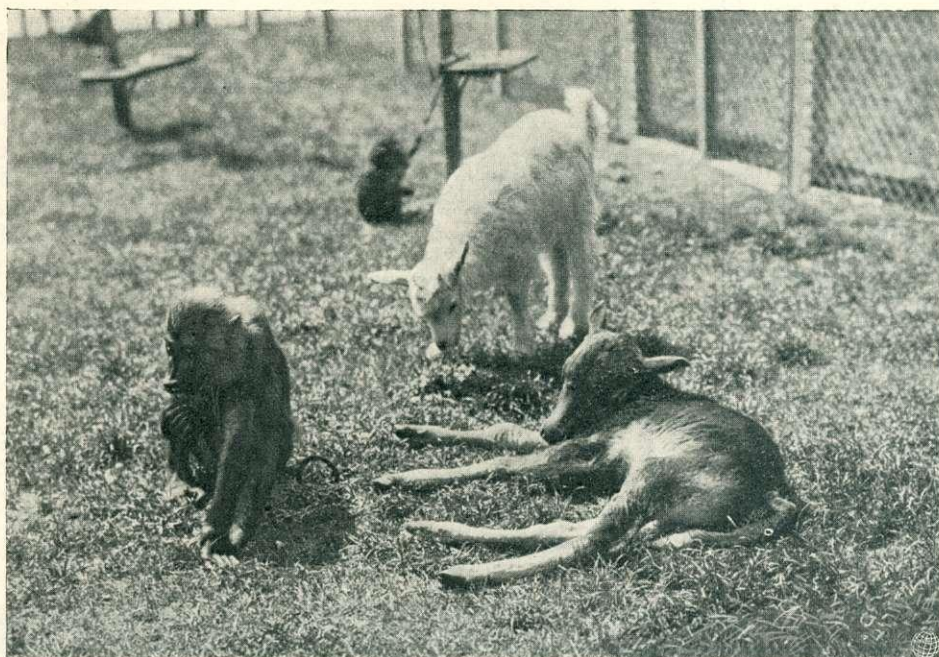
A közönség nagyon szereti az állatkertnek ezt a részét és „kisededővő“-nak nevezte el.

Annyian nézik és állják körül ezt a helyet, mint akár a majomházat, a fókamedencét, vagy a vidrátó kerítését. Szóval ott tömörülnek a nézők nagy sokaságban, ahol változatos életet, élénk mozgást és kedves állatokat látnak.

Néhol apró, mulatságos jelenetek is összegyűjtik az egyesereglő közönséget. Például felmászik a mosómedve az udvarában álló száraz fa legtetéjébe, mert a kellemes nyári éjszakát szabadban akarja eltölteni, nem pedig a vasrácsos ketrecében; inkább lemond a vacsorájáról, hiszen úgysem éhes. Egész

A füles uhu fiókájával.

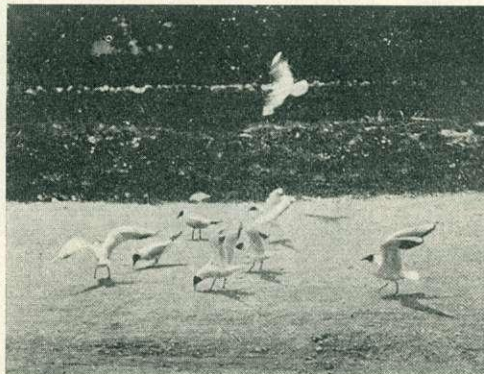
Az állatkert „kisdédóvja”.

nap csak evett és majszolt ez a kis bundás, mert a közönség folytonosan vetett neki, meg sok társának zsemlyét, cukrot, fűgét, répát, hát nem kíván vacsorázni. Kezdetben kint is hagytuk a kedves viselkedésű mosómedvéket, meg az ormányos rokonaikat éjszakára a szabadban; hiszen nagyon szeretik a holdvilágot, mint a macskák a háztetőn. Ilyenkor ismerkednek egymással közelebről a párok és elandalognak a magas ágak között. Igen ám, de megbántuk a dolgot; mert a felügyelet nélkül maradt éjszakai kalandorok csakhamar szökésre gondoltak és nem csak egy esetben, hol itt, hol ott találtuk őket, azután másnap reggel a kert ákácfaán, amint felülről okos kis szemükkel ártatlanul sunyítottak reánk. Sőt, egy éjjel meg is szökött az egyik párocscsa, ki a Városligetbe, majd az egyik közeli kórházba, ahol a pincében elfogták szegényeket és ahonnet rémmesék kíséretében visszahozták nekünk.

Nehogy ilyesmi megisméltődjék, magasabbra emeltük a mélyen fekvő udvaruk falát és azóta éjszakára bezárjuk őket a ketreceikbe. Többnyire hívásra, az ápolójuk szavára bemennek a cellájukba. Néha azonban mást gondolnak ők, mint az ápoló és felszaladnak a kapaszkodó legtetetejébe. Ott gubbasztanak azután és kuruzsolnak várva a történendőket.

A parti lile fészke a kavics között.

Dankasirályok a homokpadon.

A nap már lemenőfélben van, majd besötétedik és kint maradhatnak a fán, azt hiszik ők; azonban az ápoló nem enged és előhossa a vízvezetéki csövet: az első vízszugár már elrontja a jókedvét a dörmögő kicsiny állatnak; a közönség száma egy perc alatt felszaporodik ezerre és mindenki nevet; először az ápolón, azután a mosómedvén; mert ez most menekülni igyekszik. A legvékonyabb ág végére kerül, ott lóg a kis szökevény; majdnem hogy leesik és sokan féltik is, hogy mindjárt lezuhan, meg összetöri magát. Egy ideig csak lóg és tornászik a levegőben, azután megsokalja a dolgot, megfordul, egyet szökik és méltatlankodva leereszkedik a földre. Kirázza vizes bundáját és besétál a ketrecébe. Ezzel vége van mára az apró mulatságnak.

L. A.

AQUARIUM—TERRARIUM

***

Aquáriumok és terráriumok a szemléltető oktatás szolgálatában.

A fenti címmel az előző számban megjelent közlemény olvasása után nem mulaszthatjuk el, hogy a „Budapesti aquárium és terrárium egyesület” nevében a cikk írójának elsősorban is köszönetünket ki ne fejezzük figyelemreméltó felszólalásáért, amelynek értelmében a szemléltető oktatás egyik anyagául úgy az iskolákban, mint a lakásban az aquáriumok és terráriumok felállítását ajánlja.

A legnagyobb örömmel üdvözljük az eszmét és egyúttal arra utalunk, hogy külföldön, különösen Németországban alig találhatunk valamire való falut, ahol az iskolában aquárium vagy terrárium a szemléltető oktatás elősegítésére felállítva ne volna.

Az aquáriumok és terráriumok, amelyekben az állatok épen úgy érzik magukat mint a szabadban, a szemléltető oktatást legjobban segítik elő. A legtöbb házban talál-

hatók éneklő madarak. A kalitkák szegény lakói nem oly szabadok, mint az aquáriumoké. A kis szárnyas állatok drótkalitkában négyfal közé zárva élde-
gélnek, repülni az alig 1—2 arasznyi széles kalitban nem bírnak. Egyedüli jólétüket a kellő gondozásnak köszön-
hetik. Mennyire más ez az aquáriumok és terráriumoknál. Az aquáriumokat a szabad életmódhoz megfelelően ren-
dezzük be. Megvan a kellő vízhőmér-
sék, a kellő növényzet, a megfelelő táplálkozás stb., szóval mindaz, amihez az állat szokott. Ugyancsak így van a terráriumoknál is. Szóval megadjuk az állatnak mindazt, amihez a szabadban hozzászokott, a fogság fel sem tűnik, fejlődik, szaporodik, mint a szabad természetben.

S mindezek ellátását és gondozását a gyermek maga végzi. Megtanulja a rendszereteket is egyúttal. Öröme telik, ha látva az állatkák fejlődését. Igyekszik állatait minél jobban gondozni, versenyre kel abban társaival, érzése finomodik, olyan dolgokra jön reá saját eszével, amit különben könyvek-
ből nehezen értene meg.

Utalunk a külföldön dívó iskolás gyermekek aquárium és terrárium kiállításaira, amelyek a tulajdonképeni célt tekintve, mind kitűnő hatással és erkölcsi sikerrel bírnak. Ne menjünk messzire, csak a közeli osztrák szomszédok fővárosába. Nézzük meg csak, hogy az iskolás gyermekek közt hány aquarista vagy terrarista akad és azt találjuk, hogy alig van egy pár a gyermekek közt, aki az aquáriumot és terráriumot nem ismerné. Viszont kérdezzük meg a mi iskolás gyermekeinket, hogy mi az az aquárium vagy terrárium, hát azt fogjuk találni, hogy alig akad egy-kettő közöttük, aki tudná, hogy tulajdonképen mi is az.

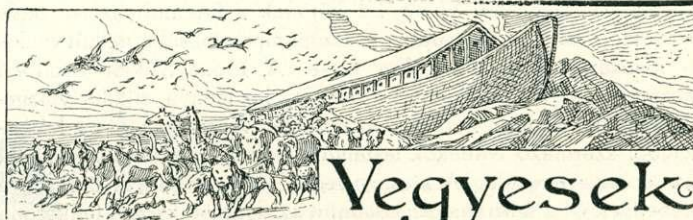
Kérjük tehát a hazai nevelésügy faktorait, adjanak módot arra, hogy az iskolákban az oly kevés költséggel beszerezhető aquáriumok és terráriumok a szemléltető oktatás céljaira felállíthatók legyenek és ezáltal hazánk tanítói nemes hivatásukban még nagyobb teret találhassanak.

Egyesületünk szívesen ad bármely tekintetben felvilágosítást. Hogy az iskolákban minél ismertebbé tegye ezt a szép tudományt, a fővárosi iskolákban, az egyesület tagjai szívesen tartanak előadásokat vetített képekkel. Az egyesület tagjai készséggel állanak nemcsak az iskolák, hanem magánosok rendelkezésére, aquáriumok vagy terráriumok berendezésénél, azon biztos reményben, hogy a nemes célt, a szép tudományt és a kedves foglalkozást minél általánosabbá és ismertebbé tegyék.

Megkereséseket kérjük az egyesület titkárához, Kellner Jenő úrhoz, Budapest, V., Gresham-palota intézni.

Az engedetlen mosómedve.

Vegyesek

Anglia állatvilága. Angolország faunája ugyanolyan mint Nyugat-Európában, azzal a különbséggel, hogy a fajok száma sokkal kisebb, mint Európa hasonló nagy területén. A farkasok és medvék teljesen kipusztultak. A vadászat kedvéért rókát tenyésztnek és tartanak. A borz, a menyét, a vadmacska már igen gyéren él a szigetországon. A vándormadarak közül a golyák nem igen keresik fel a ködös országot, egyéb vándormadarak azonban nem ritkák. A folyók halakban bővelkednek.

Az állatvilág pusztulása abban leli magyarázatát, hogy a szigetországba földön járó állatok a kontinensről nem juthatnak el és az ottlévő ragadozókat a magas fokú kultúra mindinkább kipusztította. A tenger védelme alatt sok állatbetegség behurcolásától is oltalom alatt áll Anglia. Az ország szerencsés fekvéséből magyarázható, hogy Anglia a kutyák kegyetlen betegségétől, a veszettségtől is teljesen mentes.

Érdekes keresztezés. A külföldön általánosan feltűnést keltett a berlini állatkertben látható páva és gyöngytyúk keresztezés. A csodaszülöttek apja, a ragyogó tollú, díszes, büszke páva, királyi mivoltáról megfellebbezett és egy egyszerű szürke gyöngytyúkkal morganatikus házasságot kötött. A házasságból két fióka származott. Az új testű, szokatlan alakú és külsejű állatkák ép úgy korcsok (bastardok), mint a régen ismert korcs-

A lörpe gém az avas nádiban.

A parti lile fészke négy tojással a kavics között.

szülött az öszvér. A bastardok, hybridák, vagy mint mondják korcsok közül sokat ismerünk, ezek közül felemlíthetők azok, amelyek mandrill és drill, zebra és a háziló, az esti pávaszem (*Smerinthus ocellata* L.) és a nyárfazügőlepke (*Smerinthus populi* L.) házasságából származnak. A korcsok közül nem csodálatos a zebroid, mert ez a tulajdonképeni háziló és a közeli rokon, mondhatjuk „sávolt vagy csikolt ló” (zebra) keresztezéséből származik. Hasonló az eset a közeli rokonfajták, mint a páviánokhoz tartozó, egymáshoz igen hasonló, közel rokon mandrill és drill, valamint a lepkék közül, az esti pávaszem és a nyárfazügőlepke párosodásából származó ivadékok.

Inkább mondható csodaszülöttnek a két különböző alcsládba tartozó, tehát egymástól elég távol álló gyöngytyúk és páva keresztezéséből származott bastardok. A szárnyasok között nem ritkaság a keresztezés. A szabad természetben élő madarak között igen gyakran megfigyelhető a természet „pajkos” játéka. A Skandináv félszigeten majd minden évben nyirfajd és hófajd, sikekfajd és nyirfajd keresztezéséből származó korcsok kerülnek a vadász fegyvere elé. Az ivari ösztön különösen az utóbbi állatoknál a legnagyobb, úgy, hogy a sikekfajd ösztönétől hajtvá, legkönnyebben lép morganatikussá házasságra.

A berlini páva még igen fiatal volt, aranyuszállyal még nem büszkélkedhetett és így a testi ékesség hiányában kellő komolysággal nem léphetett volna fel kérőnek a finomult izlésű páva kisasszonyok előtt. Az aranyos, színompás tollruha nélkül csakis a kikoszarásban lett volna része. A gyöngytyúktól azonban kosarat nem várhatott, mert e szerény, kis igényű állatka vőlegényétől nem kívánja a dísz, a pompát. A morganatikussá házasságából származó ivadékok testalkata, habár kissé alacsonyabbak, az apához hasonló. A kicsiny fejről, úgy az anyai örökség a bebenyek és a sarududor, valamint az apai örökség a tollkorona hiányzik. A koronátlan utód ezek szerint már trónra nem számíthat. A karcsú, szép hajlású nyak fekete és alul hófehér. A selyempuhaaságú tollazatról hiányzanak „a Meleager nővérek könnyei”, a fehér pettyek.

Állatkertünk sem szűkölködik hasonló csodaszülöttekben. A már említett korcsok mellett méltóképen helyet foglalhatnak állatkertünk keresztezései is, mint amilyenek az Amherstfácán (*Chrysolophus Amherstiae* Leadl.) és a vadászfácán (*Phasianus colchicus* L.), valamint az indiai hattyúlúd (*Cygnopsis cygnoides*) és a nyári lúd (*Anser cinereus*) vegyes házasságából származó kedves fiókák.

Alligátor teknős. Az állatkerti terrariumban élő alligátor teknős (*Macroclermys temminckii*, Dum.) már hosszabb idő óta nem vett magához táplálékot. A tengerész állítása szerint, aki Dél-Amerikából hozta magával, a teknős fél évnél hosszabb ideig koplalt. Hasonlóképpen nálunk is három hónapnál hosszabb ideig egyáltalában semminemű eleséget nem fogadott el. A koplalást ügylátszik az állat az utóbbi időben már megunta. Július hó elején egy napon 5 darab élő kárászt (*Carassius vulgaris*) fogyasztott el jó étvágygyal. Azóta minden nap szívesen fogadja az élő halakat. A jó étvágy visszatérésével reméljük, hogy most már a teknős hosszabb ideig életben marad. A befogott állatoknál különösen hullóknél nem ritka jelenség a hónapokig eltartó koplalás. AUER.

Állatbiztosítás. Az 1913. év folyamán a „Magyar Kölcsonös Állatbiztosító Társaságnál” 63 megyében és Fiumében 562 darab lovat 332.720 K értékben, 32.513 darab szarvasmarhát 16,941.972 K értékben biztosítottak.

Könyvismertetés. A csallóközi aranymosás című munkájában a szerző, Baranyay József dr. történelmi adatokból, egyes leírásokból és élő személyek bemondása alapján bizonyítja, hogy a csallóközi Dunapartonon igen régóta foglalkoztak a magyarok az aranymosással. A pozsonymegyei aranymosók, vagy

amint népiesen nevezik őket, az „aranymosók” száma már régebben igen meggyérült, míg a komárommegyei Csallóközben még 1867. évben az aranymosás eléggé elterjedt foglalkozás lehetett. A szerző könnyed és érdeklődést keltő stílusban ismerteti az aranymosás történetét, az aranymosás helyeit, továbbá a foglalkozás közben használatos kezdetleges eszközöket és a kereset nagyságát írja le. 40–50 évvel ezelőtt találkozott oly aranymosó is, aki naponként 10–20 koronát keresett, rendszerint azonban a napi átlagos kereset 3–10 koronára rúgott. A szerző nem végeztet meddő munkát, mikor egy kiveszőfélben lévő régi foglalkozásra vonatkozó adatokat összegyűjtötte és ismertette. A 76 oldalas csinos kiállítású könyv kapható a szerzőnél: Baranyay József dr., Komárom (Kulturpalota). Ára fűzve 1 korona.

Zs. Gy. Becses cikkeket megkaptuk és köszönettel vettük. Amint a sor rájuk kerül, közöljük.

Hirdetőknék. „A Természet” részére apróhirdetéseket elfogad a kiadóhivatalunk. Az apróhirdetés az „Apróhirdetések” című rovatban soronként 1 korona. Ha valamely hirdetésben a cím nincs külön jelölve, úgy az megtudható a kiadóhivatalban.

V. T. dr. Mutatványszámot szívesen küldünk.

Lambrecht Kálmán dr. Érdekes cikkét a legközelebbi számban közöljük.

S. D. Békécsaba. Becses sorait hálás köszönettel vettük és közölni fogjuk.

APRÓ HIRDETÉSEK

ANGOL AGÁR kölykök eladók. Vevők forduljanak a kiadóhivatalhoz. Állatkert. Budapest.

VADÁSZTERÜLET. Tíz tagból álló vadásztársaság megfelelő vadászterületet keres Budapest környékén. Az ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja „Vadászterület” címe alatt.

CSÁSZÁRMADÁR. Az állatkert igazgatósága venne néhány darab fiatal császármadarat. Az ajándékképpen beküldött császármadarak postai szállításának költségeit megtéríti. A szállításhoz szükséges ládákat szívesen küldi előzetesen el az igazgatóságra.

KOMONDOR. Több külföldi juhászbekedvelő komondor (lomposzörű) kölyköt venne. Ár és cím megjelölését, továbbá lehetőleg fénykép mellékelését a kiadóhivatalba kérjük.

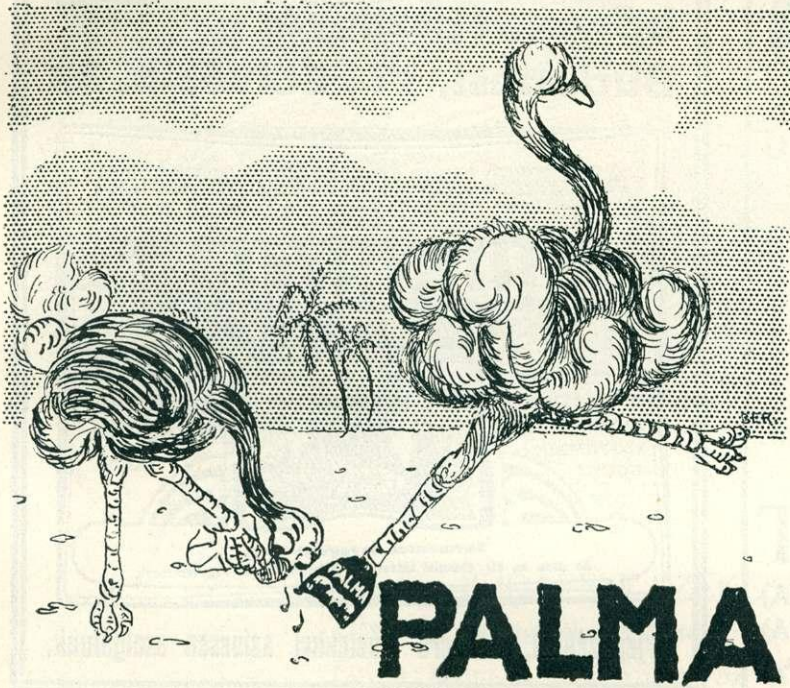
VADÁSZATI DÍSZTÁRGYAK. Igen értékes és szép vadászati dísz- tárgyak olcsó áron kaphatók az állatkert elefántházi üzletében.

BIKALELÖVÉST KERESÉK több külföldi vadász részére, akik csakis erős bikákra reflektálnak. Cím a kiadóhivatalban.

PULI KÖLYKÖT lehetőleg 3/4–1 éveset vennék, (zöld színű) fekete szürke színű, lompos szörű legyen. Fényképmellékelést és ármegjelölést kér. Közvetíti a szerkesztőség.

□□□□ A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL. □□□□

HIRDETÉSEK

PALMA

AZ ÁLLATKERT ÖSSZESVILLAMOS BERENDEZÉSÉT ÉS A DÍSZVILÁGÍTÁST

HOLITSCHER ZSIGMOND ÉS TÁRSA ELEKTRO- TECHNIKAI VÁLLALAT

Budapest, V., Kálmán-u. 16. sz.,
telefon: 48-37, 145-81, 37-20
készítette

Elvállal mindennemű erős és gyengeáramú villamos berendezés tervezését és kivitelét, minden a szakmába vágó anyag szállítását. Külön osztály pneumatikus csőposták berendezésére. Költségvetés és mérnökünk látogatása kívánatra díjtalan.

ANTAL ÉS HOSZÚ

BUDAPEST, VII. KER.,
RÁKÓCZI-ÚT

18

A FŐVÁROS
LEGSZEBB DIVATÁRÚHÁZA MEGNYÍLT

BLOCH MÓR CÉG

MODERN KÓRHÁZ-,
SZANATÓRIUM- ÉS
SZÁLLODA-BEREN-
DEZÉSI VÁLLALAT

Pehelypaplanok és
paplankülönleges-
ségek és ster. hyg.
ágytoll-gyára

Mintaraktár és közp. iroda:
VII., Rombach-utca 4. I. em.
Telefon 71-25

Gyár: V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon 152-44

Ágytollosztály és ágytoll-
sterilizátorok: VII., Károly-
körút 7. sz. Telefon 71-25

A „MARABÚHOZ“

Alapított: 1842.
Szerb kir. udvari szállító
Sürgőnycím: MÓRBLO

